

САДРЖАЈ

Програмски циљеви и облици рада Библиотеке

1. Основна делатност Библиотеке

- 1.1 Повећање броја књига и часописа
- 1.2 Обрада књига и часописа
- 1.3 Повећање броја читалаца
- 1.4 Стручно усавршавање библиотечких радника
- 1.5 Сарадња Библиотеке са другим установама
- 1.6 Библиотека и односи с јавношћу
- 1.7 Програми међународне сарадње
- 1.8 Нови и дугорочни пројекти

2. Програми културе и посебни програмски облици рада Библиотеке

- 2.1 Културно-образовна делатност
- 2.2 Издавачка делатност
- 2.3 Манифестација „Дани Настасијевића“

3. Рад Књижаре Библиотеке „Браћа Настасијевић“

ПРОГРАМСКИ ЦИЉЕВИ И ОБЛИЦИ РАДА БИБЛИОТЕКЕ

Програмски задаци рада Библиотеке „Браћа Настасијевић“ дефинисани су Законом о библиотечној-информационој делатности, утврђеним нормативним националним правилницима за народне библиотеке Србије и међународним стандардима за рад јавних библиотека.

План рада Библиотеке „Браћа Настасијевић“ прилагођен је реализацији циљева од општег интереса у библиотечно-информационој делатности која подразумева да ће Библиотека „Браћа Настасијевић“, следећи усвојене смернице, својим корисницима обезбеђивати приступ знању, информацијама и идејама, како би остварили своје индивидуалне и интелектуалне потребе и слободе. Остваривање циљева реализоваће се кроз услуге одељења за набавку и обраду књига, одељења за одрасле, дечјег одељења, завичајног одељења, научног одељења, одељења стране књиге, одељења периодике као и издвојених одељења Рудник, Прањани, Враћевшница и Брђани.

У складу са законским одредбама библиотечно-информационе делатности, а осврћући се на општи интерес друштвене заједнице, наша установа ће наставити са обogaћивањем фонда, вредновањем и бирањем адекватне библиотечке грађе, обрадом, чувањем и давањем на коришћење библиотечно-информационе грађе и извора, што је и њен примарни задатак.

У циљу популарисања културно-образовних и васпитних вредности, Библиотека ће континуирано организовати програме који су усредсређени на очување културног и националног идентитета, књижевно и научно стваралаштво, вештине писања као и едукативне програме из области комуникационих вештина. Предвиђени су бројни програми: промоције књига, књижевни сусрети, предавања, трибине, радионице, изложбе, саветовања.

Програмом активности, предвиђена је сарадња наше установе као културног, образовног и информативног центра општине Горњи Милановац са библиотекама у Србији, образовним установама (предшколским установама, основним и средњим школама и школским библиотекама), књижевним удружењима, културним центрима, музејима и другим установама културе. Отворени смо за многобројне облике сарадње са локалном заједницом како би повећали утицај библиотеке у локалном културном амбијенту.

1. ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ БИБЛИОТЕКЕ

1.1 Повећање броја књига и часописа

Ради задовољења потреба корисника, Библиотека ће сачинити конкретан план за обогаћивање библиотечног фонда, направиће процену садашњих и потенцијалних корисника и њихових потреба за одређеном врстом литературе. На тај начин желимо да имамо одговорност у одређивању приоритета у набавкама, што би резултирало задовољењем читалачких потреба корисника Библиотеке, а самим тим и повећањем броја корисника.

Расподела приновљених књига обављаће се према критеријумима структуре чланства, броја корисника и поједначних захтева сваког одељења и огранка понаособ. У циљу систематског попуњавања фондова потребним насловима, Библиотека ће настојати да и куповином и поклонима обезбеди већи број примерака у односу на наслове, посебно када се ради о лектири за школе која се ове године мења, и актуелним насловима белетристике.

Библиотека је претплаћена на дневне листове (Политика, Вечерње новости, Блиц, Данас, Спортски журнал), недељнике (Нин, Време, Глорија, Блиц жена, Печат, Политикин забавник, локални недељник Таковске новине, итд.), као и на књижевну и стручну серијску публикацију (Панчевачко читалиште, Библиотекар, Књижевни лист, Књижевне новине, Путопис, Србија - национална ревија, и многе друге).

1.2 Обрада књига и часописа

Библиотека ће радити обраду у јединственом удруженом интернетском библиографском систему, COBISS-у, који представља организациони модел који се користи да придружи библиотеке у јединствен библиотечко-информациони систем са узајамном каталоги-зацијом. Овај систем има мноштво функција тзв. виртуелне библиотеке и могућност претраживања и лоцирања библиотечке грађе на националном и регионалном нивоу. Узајамна каталогизација омогућује рационалну поделу рада и уштеду у захтевном поступку обраде библиотечке грађе и вођењу каталога. Сваку јединицу довољно је само једном обрадити, после чега је запис доступан свим учесницима у систему и у мрежи COBISS.Net. Базе података садрже библиографске записе за различиту врсту грађе: монографске публикације, серијске публикације, интегративни извори, чланци и други саставни делови. Систем COBISS данас се састоји од преко 350 библиотека и њихових база података. Ово је обједињена, виртуелна мрежа библиотека која је узајамно повезана на територији Србије. Предност читавог умрежавања је да су подаци тј. библиотечка грађа униформно и стандардизовано обрађена и да се локацијски одреди у систему, те стога не може доћи до грешака у обради грађе нити прекомерног трошења времена за нешто што је већ урађено. Записи и фонд се једноставно преузимају из обједињене базе података са додавањем основних података за библиотечку јединицу карактеристичну за нашу библиотеку која је дистинктивна у односу на друге.

Даљи развој електронске базе података и евентуелне измене и унапређења система ће се спроводити у сарадњи са Матичном библиотеком „Владислав Петковић Дис“ и Народном библиотеком Србије. Одељење за обраду и класификацију библиотечке грађе свој рад и даље наставља по Универзалној децималној класификацији (УДК), електронској обради и дистрибуцији библиотечке грађе по свим одељењима и огранцима.

Нова законска обавеза за 2025. годину

Од 1.1.2025. године примењиваће се „Тарифа за давање на послугу оригинала и умножавање примерака ауторских дела издатих у штампаној форми“ (Сл.Гласник РС“ бр.50/2024)-у прилогу

Оснивачи јавних библиотека или библиотеке, биће у обавези да квартално, достављају извештаје о броју примерака ауторских дела датих на послугу или умножених примерака ауторских дела издатих у штампаној

форми и то најкасније у року од 5 дана од дана завршетка квартала, слањем података на mail адресу рачуноводства ООРП.

Напомена: обвезник плаћања накнаде је оснивач јавне библиотеке.

Документација је у прилогу.

Примери:

* број издатих публикација по УДК за 2023. годину је био 21394 примерака, што би помножено са 15 динара износило укупно 320 910.00 рсд.

*број издатих публикација по УДК за 2022. годину је био 23876 примерака, што би помножено са 15 динара износило укупно 358 140.00 рсд.

1.3 Повећање броја читалаца

Квалитетна политика набавке библиотечке грађе (књига, сликовница, серијских публикација, некњижне грађе) и ефикасна обрада и класификација, осавремењивање фонда и програма као и прилагођавање дигиталној технологији, обезбедило би боље место Библиотеке у преносу информација, а самим тим и повећање броја корисника. Осим ових претпоставки, томе ће допринети и високо квалитетан програм едукативно-васпитног садржаја, који је детаљно представљен у посебном делу овог програма.

Циљ Библиотеке „Браћа Настасијевић“ је да у наредној години има све више корисника.

Категорије за упис чланова су:

Предшколска деца и деца првог разреда	бесплатна чланарина
Појединачна чланарина за ученике	800 динара
Колективна чланарина за ученике	500 динара
Колективна чланарина за запослене	500 динара
Чланарина за студенте	500динара
Незапослени	400 динара
Чланарина за пензионере	500 динара
Чланарина за запослене	800 динара
Месечна чланарина	300 динара
Полугодишња чланарина	400 динара
Чланарина за пензионере са пензионерском картицом-попуст	400 динара
Носиоци борачке легитимације	бесплатна чланарина
Огранци	400 динара
Огранци колективна	300 динара
Замена чл.картице	100 динара
Кашњење за невраћену књигу по књизи	50 динара

Појединачно свака чланарина новчано износи много мање него просечна цена једне књиге на тржишту, Цена чланарине није промењена више од двадесет година, па смо мењајући је водили рачуна да буде и даље свима доступна. Такође библиотека подржава програм „Цена минус за 3+“ којом омогућавамо породицама са 3 или више деце бесплатан упис за треће дете.

Новина у раду библиотеке је пројекат “Обучи ме- научи ме” који је замишљен и биће имплементиран као нова услуга библиотеке,у виду обучавања грађана (посебно се односи на пензионере и ученике средњих школа, будуће студенте) за коришћење дигиталних уређаја (када је старија популација у питању), односно дигиталних извора (када су у питању средњошколци).Обука ће се спроводити сваке суботе у Научном одељењу.

Развијајући основну делатност и кроз континуирани рад у програмској активности, као и константно праћење потреба и захтева корисника, претпостављамо да ћемо овај план и испунити.

1.4 Стручно усавршавање библиотечких радника

У циљу ефикаснијег и квалитетнијег задовољења све разноврснијих потреба корисника, неопходан је стручни потенцијал запослених. Библиотекар будућности је библиотекар-информатор, менаџер, личност која је овладала новим знањима, која рукује новим технологијама, која учествује у електронској размени података и информација, која прати нове библиотечко-информационе трендове. Свесни те чињенице, Библиотека ће, у складу са потребама и нивоима знања запослених, организовати интерне обуке из информатике, интернета и електронске базе података, како би библиотечки радници постизали више применљива знања и вештине. Такође ће сваки запослени у библиотеци похађати стручне семинаре акредитоване од стране Народне библиотеке Србије, као што и предвиђа Закон о библиотечко-информационој делатности.

1.5 Сарадња Библиотеке са другим установама

У наредном периоду, Библиотека ће имати кооперативне односе са другим установама у циљу обезбеђивања свеprisутнијег места наше установе у процесу преноса информација. У контексту континуираног образовања, наша делатност ће се базирати на сарадњи са школама и предшколским установама. Предвидели смо колективни упис све предшколске деце и ученика првих разреда основних школа на територији општине Горњи Милановац. Ако епидемиолошки услови дозволе приликом доделе чланских карата, у свим одељењима и огранцима биће организоване посете деце, васпитача и учитеља библиотекама. Тиме ћемо истицати сазнајну и мотивациону функцију књиге, а Библиотека ће постати место културних збивања за децу.

Планиран је наставак сарадње са предшколском установом, свим основним школама као и гимназијом, економском и техничком средњом школом. На тај начин ће Библиотека дати подршку образовању и бити спрега између образовања и културе.

У циљу промовисања Библиотеке као важног чиниоца локалне заједнице, предвиђена је сарадња са Општином Горњи Милановац, Библиотекарским друштвом Србије, нама матичном Градском библиотеком

„Владислав Петковић Дис“, као и континуирана сарадња са сродним институцијама културе и удружењима у циљу унапређења и уједначавања процеса рада.

Изразећи у сусрет потребама наших корисника, подржавамо праксу међубиблиотечке позајмице библиотечке грађе од других библиотека. Због тога планирамо наставак врло успешне и ефикасне сарадње коју смо остварили са библиотекама које подржавају међубиблиотечку позајмицу, посебно са Народном библиотеком Србије и Библиотеком Матице српске.

1.6 Библиотека и односи с јавношћу

Библиотека је својим програмима увек отворена према јавности. Установа има свој сајт, и facebook страницу која свакодневно предлаже и промовише књиге и читање, али се ту такође могу пронаћи жељене информације о раду и програмским активностима Библиотеке.

1.7 Програми међународне сарадње

Да би унапредили рад, своје информационе ресурсе и програме развоја, Библиотека има намеру да се све више повезује са стручним удружењима, културним центрима како у земљи, тако и у иностранству.

1.8 Нови и дугорочни пројекти

- ☐ Јединствена, континуирана и снажна кампања промовисања читања, рад на публицитету, рад са поклонодавцима, потенцијалним донаторима, презентација активности, web стране.
- ☐ Да би Библиотека опстала у трци са супериорним медијима, тежиће савременијем начину информисања јавности, обогатиће своју интернет презентацију својим активностима, препорукама и најчитанијим насловима, итд.
- ☐ Ефикаснији путеви комуницирања са локалним и електронским медијима;
- ☐ Поред постојећих промотивних активности: трибина, предавања, изложби, концерата, web презентација, имамо у плану и штампане публикације: каталоге, флајере, букмаркере, промотивне кесе за књижару као и остали маркетиншки материјал.

2. ПРОГРАМИ КУЛТУРЕ И ПОСЕБНИ ОБЛИЦИ РАДА БИБЛИОТЕКЕ

Библиотека традиционално има развијену мрежу културно-образовне делатности која се базира на програмима и посебним програмским облицима, најчешће у виду креативних радионица и посебних културних манифестација за децу предшколског и школског узраста. Концепција програмске активности је осмишљена тако да све узрастне групе пронађу за себе занимљиве и конструктивне садржаје. Према реакцијама корисника овакав концепт је веома прихваћен.

У наредном периоду Библиотека ће сходно новонасталим околностима и условима усмерити своју активност на рад са децом, и то посебно средњошколским узрастом. Према подацима истраживања код нас и у свету (извор – библиотекарски стручни часописи), управо деца узраста 13-18 година најмање користе услуге библиотека. Културни и друштвени миље у коме деца данас одрастају се садржајно и по форми живота веома променио, те је задатак сваке библиотеке, па тако и наше, да изнађе нове моделе и облике рада да би се што већи број средњошколаца заинтересовао за коришћење услуга библиотеке.

Конкретизујући тај циљ говоримо о следећим посебним задацима:

1. популарисање књиге и развијање културе читања,
2. пружање оних информација који се не добијају кроз школски систем („паралелна школа“),
3. проналажење и употреба електронских референтних извора,
4. стварање атмосфере блискости са књигом, когнитивна и мотивациона функција књиге,
5. употреба информативног и комуникационог центра који би користио савремене комуникационе облике (интернет, web стране).

Остваривање ових задатака реализоваћемо кроз посебне облике рада – креативне радионице. Организоваћемо интерактивне трибине, разговоре са тинејџерима. Садржаји тих програма треба да пруже подршку учењу и задовољењу информационих и културних потреба и интересовања младих.

2.1 Културно-образовна делатност

- ☐ Књижевне вечери – промоције књига

Представљање књижевних и стручних публикација како завичајних тако и аутора који нису из рудничко-таковског краја (нпр. нове књиге завичајних аутора, књиге о рудничко-таковском крају, публикације које су добиле вредне награде, итд.). Имају за циљ да представе и упознају како ауторе тако и издавачке куће, самосталне издаваче и упознају кориснике са њиховим радом и делом.

Циљна група: љубитељи писане речи, поштоваоци завичаја.

- ☐ Поставке завичајних, дечјих и других изложби

Поставке дечјих, завичајних и других изложби имају за циљ да представе како корисницима библиотеке тако и свим Горњо-милановчанима шта све на одређену тему могу наћи у фонду Библиотеке „Браћа Настасијевић“ и шта је то што њима може бити дато на коришћење.

Циљна група: деца, љубитељи писане речи, поштоваоци завичаја, студенти, истраживачи завичаја.

2.2 Издавачка делатност

Већ неколико година за редом Министарство културе и информисања Републике Србије препознало је вредност издања Библиотеке и уврстило их у национални пројекат Откупа публикација за јавне народне библиотеке. Надамо се да ће, као и претходних година, и Министарству културе и информисања и библиотекама у Србији бити интересантни и примамљиви наслови из наше издавачке делатности.

У наредном периоду од издавачке делатности планирано је:

- ☐ Издавање годишњака Библиотеке „Браћа Настасијевић“ **„Слово Ћирилово“**

Библиотека је планирала да у 2025. години изда годишњак **„Слово Ћирилово“** број 22. Годишњак ће се штампати и промовисати у оквиру манифестације „Дани Настасијевића“ која се одржава у октобру сваке године. „Слово Ћирилово“ је гласило Библиотеке где се објављују текстови који се односе на рад Библиотеке за претходних годину дана (програми библиотеке, издавачка делатност, статистички подаци о набавци публикација, броју учлањених корисника, подаци о најчитанијим књигама,

рад књижаре, као и подаци о раду издвојених одељења). Поред тога, објављују се, из броја у број, стручни радови из културе, уметности, књижевности, библиотекарства. Како се часопис развија, уочљива је тенденција ширења тематике од строго ускостручног домена ка ширим темама. Часопис се по својој структури и садржају све више уклапа у један од значајних програмских циљева Библиотеке – развијање научно-истраживачке делатности. Посебан акценат је на афирмацији младих аутора које се баве истраживачким радом из различитих области који се подводе под шири фондус друштвених наука, културе и уметности. У чланцима нашег годишњака налазе се текстови разноврсног садржаја: од оних о успешним завичајним ауторима и новим књигама о рудничко-таковском крају, преко научно-истраживачких и стручних радова из области језика, књижевности, преводилаштва, радови о поезији, прози, есејистици Момчила Настасијевића. Такође, објављују се и приче о изузетним породицама и појединцима рудничко-таковског краја, који су својим стваралаштвом, угледом и утицајем оставили неизбрисив траг у националној и локалној повести. Овакви текстови нам помажу да сазнамо делић заборављене историје свога краја, појединачне или породичне, односно колективне. „Слово Ћирилово“ објављује приказе књижевних дела (добитника НИН-ове награде), стручних радова, монографија, хроника, изложби, а обавезно даје приказе свих публикација чији је издавач Библиотека „Браћа Настасијевић“. Такође, готово сви бројеви садрже поглавље Библиографија која се односи на Завичајно одељење (Библиографија завичајних писаца у Завичајном одељењу Библиотеке, Библиографија издавача у Завичајном одељењу Библиотеке и Завичајни писци у антологијама у фонду Завичајног одељења). Оно што, такође, одликује овај годишњак је континуитет излагања упркос некада веома скромним средствима. Карактерише га динамичност и разноврсност садржаја. Кроз рад Редакције и прилоге сталних и привремених сарадника припрема се и тематски концептуализује велики део садржаја сваког броја тако да увек има простора за нове идеје и ауторе.

- Издавање бар једне, ако не и више, публикације годишње од првенствено локалног значаја кроз едицију „Библиотека Завичајни писци“, а затим и општег значаја кроз едицију „Србија и Балкан“ по којој је наша библиотека већ постала препознатљива како на нивоу земље тако и региона.

2.3 Манифестација „Дани Настасијевића“

Библиотека, која носи име чувене породице Настасијевић, уз несебичну помоћ и подршку Општине Горњи Милановац, традиционално организује Манифестацију „Дани Настасијевића“. Ова манифестација не само да обогаћује културни програм нашег града, већ има за циљ да подсети јавност на значај ове свестране уметничке породице која је поникла у нашем граду, као и да пружи подстрек неким новим афирмисаним и неафирмисаним уметницима.

Већ годинама манифестација се, више-мање, држи разрађеног концепта. Промовише, као што је већ поменуто, годишњак наше библиотеке „Слово Ћирилово“, организује конкурс литерарних (поезија, проза, есеј) и аудио-визуелних радова (фотографија, видео-записи) инспирисаних милановачком породицом Настасијевић и представљају се награђени радови (објављивањем и изложбом). Обавезно једно или више вечери посвећује се представљању нових књига (промоције завичајних аутора, књига о нашем крају, добитника НИН-ове награде, истакнуте децје ауторе или издаваче). Трудимо се да она тематски буде инспирисана Настасијевићима или је неко Настасијевићево књижевно дело постављено на бину, или да је тема у вези са Горњим Милановцем и његовим чувеним породицама или историјском збивањима. С обзиром на свестраност чланова породице Настасијевић, трудимо се да одређеним активностима испоштујемо, а нашим суграђанима приближимо не само књижевна већ и музичка, сликарска и архитектонска дела Настасијевића.

3. Рад Књижаре Библиотеке „Браћа Настасијевић“

Књижара, која послује у оквиру Библиотеке „Браћа Настасијевић“, наставиће дугогодишњу, континуирану сарадњу са преко сто издавача и самосталних аутора. Такође ће са њима у сарадњи организовати разне акцијске попусте, наградне игре за купце, Ноћ књиге, итд.

Покушаће да иде у корак са издаваштвом и да прати промене у тој области, пратиће трендове тржишта књига и бити отворена за сарадњу са новоформираним издавачким кућама све са циљем да купцима изађе максимално у сусрет и пружи што бољу и повољнију понуду, увек најпре водећи рачуна о квалитету услуге.

